

УДК 664

В.Стручок, О.Стручок

(Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя)

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОМИСЛОВОЇ БЕЗПЕКИ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ТА ПЕРЕРОБНОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ

На території Тернопільської області знаходиться в експлуатації 11 хімічно небезпечних об'єктів (ХНО) харчової та переробної промисловості, з яких 13 об'єктів мають III, а 1 - IV ступінь по хімічній небезпеці. В своїй виробничій діяльності вони використовують біля 280 тонн небезпечних хімічних речовин (НХР).

У результаті можливих хімічних аварій на цих ХНО з виливом (викидом) у навколишнє середовище НХР у зонах можливого хімічного забруднення може опинитися біля 240 об'єктів національної економіки та 7 тис. осіб населення.

Для попередження можливих аварійних ситуацій на ХНО необхідним є комплексний підхід до забезпечення технологічної безпеки в умовах наростаючих кризових явищ у національній економіці та відсутності фінансування значних матеріальних засобів у профілактику аварій та проведення низки важливих запобіжних заходів.

Оскільки, Тернопільська область є дотаційною, регіональна та місцеві програми розвитку цивільного захисту щодо забезпечення населення та особового складу територіальних невоєнізованих формувань цивільного захисту засобами радіаційного та хімічного захисту (РХЗ) практично не фінансуються. Забезпечення персоналу ХНО засобами РХЗ становить біля 82%, а непрацюючого населення, яке проживає у прогнозованих зонах хімічного забруднення, 7%.

Тому актуальним є забезпечення персоналу ХНО, його аварійно-рятувальних формувань засобами РХЗ та недопущення з його боку помилок та халатності в роботі, з тим, щоб не допустити виходу НХР за межі санітарно-захисних зон ХНО.

Статистичні дані свідчать, що 80% аварійних ситуацій у промисловості, зокрема на ХНО харчової та переробної галузі, виникає внаслідок помилок або халатності, що допускається обслуговуючим персоналом. Біля 85% від вказаного числа аварійних ситуацій обумовлено нездатністю персоналу ХНО, що експлуатує небезпечне обладнання, перебороти емоційний стрес. Зазначений високий вплив людського фактору на аварійну обстановку вимагає проведення ретельного підбору персоналу з тим, щоб виявити людей, які мають схильність до подібної неадекватної поведінки.

У ряді організаційних і психологічних способів профілактики аварійних ситуацій ключове місце займає контроль за станом здоров'я обслуговуючого персоналу, від якого в першу чергу буде залежати поведінка людини.

Адміністрації ХНО повинні проводити ретельне розслідування обставин усіх аварійних ситуацій, які мали місце на підприємстві, незалежно від їх наслідків, та з'ясувати причини як технічного характеру, так і ті, що пов'язані з діями обслуговуючого персоналу. Отримані при цьому дані можуть бути використані для вирішення питання доцільності подальшого використання причетного до аварійної ситуації персоналу, необхідності корегування його підготовки і контролю за якістю виконаної роботи. Крім цього, проведений аналіз ситуацій дозволить виявити ділянки технологічних ліній, цехи та інші структурні підрозділи, для яких є доцільним провести зміну режиму роботи, встановити додаткові засоби автоматичного захисту.